

**PRIJEDLOG ZAKONA O MINIMALNOJ PLAĆI S
KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

PRIJEDLOG ZAKONA O MINIMALNOJ PLAĆI

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona temelji se na odredbi članka 55. i 56. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 41/01.).

II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA TREBA UREDITI ZAKONOM I POSLJEDICE DONOŠENJA ZAKONA

1. Ocjena stanja

U Republici Hrvatskoj, za razliku od većine zemalja Europske unije, zakonom nije uređeno pitanje minimalne plaće, već se u praksi koristi pojam najniže plaće. Kolektivnim ugovorom o visini najniže plaće ("Narodne novine", broj 37/98.), kojeg su 06. ožujka 1998. godine na neodređeno vrijeme zaključili Vlada Republike Hrvatske, Udruga poslodavaca obrtnika, malih i srednjih poduzetnika, štedno kreditnih zadruga i stranih predstavništava Hrvatske te Savez samostalnih sindikata Hrvatske i Matica hrvatskih sindikata javnih službi, utvrđeno je da visina najniže plaće (bruto) ne može biti niža od najniže osnovice za obračunavanje i plaćanje doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje utvrđene određenim propisima.

Temeljem Odluke ministra rada i socijalne skrbi o proširenju Kolektivnog ugovora o visini najniže plaće iz 1998. godine ("Narodne novine", broj 37/98.), primjena tog Kolektivnog ugovora proširena je na sve poslodavce i zaposlene u Republici Hrvatskoj, te su slijedom te Odluke svi poslodavci u Republici Hrvatskoj dužni pridržavati se odredbi o visini najniže plaće.

Sukladno Naredbi ministra financija o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2008. godinu ("Narodne novine", broj 147/02. i 177/04.), opća najniža mjesečna osnovica za obračun doprinosa, umnožak je prosječne plaće i koeficijenta 0,35 te iznosi 2.441,25 kuna. Udio najniže plaće u prosječnoj plaći u Republici Hrvatskoj trenutno iznosi 35 posto.

Pored najniže plaće koja je na nacionalnoj razini određena prethodno navedenim Kolektivnim ugovorom o visini najniže plaće na razini pojedinih grana i djelatnosti odnosno trgovačkih društava, moguće je u praksi utvrditi visinu najniže osnovne plaće, koja se određuje za poslove najniže složenosti, a koja je osnovica za utvrđivanje osnovne plaće pojedinih radnika. Slijedom odredbi kolektivnih ugovora osnovna plaća radnika određuje se na način da se utvrđena osnovica množi pripadajućim koeficijentom složenosti poslova te se na tako utvrđeni iznos obračunavaju dodaci na plaću po različitim osnovama (staž, uvjeti rada, noćni rad i dr.).

Međutim, činjenica je da u sadašnjem trenutku nije zadovoljavajuća "pokrivenost" poslodavaca i radnika u granama i djelatnostima Kolektivnim ugovorima, što upućuje na zaključak da jedan broj zaposlenih nije obuhvaćen regulativom najniže plaće.

2. Osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom

Zakonom se određuje iznos minimalne plaće, kao i način usklađivanja minimalne plaće, provedba nadzora nad primjenom odredbi Zakona te sankcije za neisplatu minimalnih plaća radnika.

Zakonom se postiže održavanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, jednak položaj poduzetnika, uz osiguranje minimalne plaće kao najnižeg iznosa mjesečne plaće koji pripada radniku za rad u punom radnom vremenu.

Imajući u vidu, da postoje industrijske grane koje ne bi mogle izdržati određenu visinu minimalne plaće, tj. obzirom na problematično stanje u pojedinim radno-intenzivnim industrijskim granama, prije svega u tekstilnoj, drvo-prerađivačkoj i kožarsko-obučarskoj industriji, za te će se industrijske grane udio minimalne plaće u određenom vremenskom razdoblju množiti sa sljedećim koeficijentima: u prvoj godini s 0,94; u drugoj godini s 0,96; u trećoj godini s 0,97, te u četvrtoj godini s 0,98.

U okviru izrade "Sporazuma o socijalnom partnerstvu za novi razvojni ciklus", socijalni će partneri predložiti i odgovarajuća rješenja u vezi poreza i doprinosa te neoporezivog dijela osobnog odbitka i odmah započeti pregovore o istom, kako bi se isto primjenjivalo od 01. siječnja 2009. godine.

Intenzivirati će se izrada Strategije kožarske i obučarske industrije te nakon njenog usvajanja osigurati sredstva, kako bi se što je skorije moguće započelo s primjenom potpora u tekstilnoj, drvnoj-prerađivačkoj i kožarsko-obučarskoj industriji.

Na radnom tripartitnom sastanku održanom 07. svibnja 2008. godine predstavnici Vlade RH, Hrvatske udruge poslodavaca i šest sindikalnih središnjica postigli su konsenzus u vezi prethodno navedenih bitnih pitanja sadržaja Zakona o minimalnoj plaći.

Pitanje minimalnih plaća prema stručnim spremama, razmatrati će se u bipartitnom dijalogu Udruga sindikata i poslodavaca u procesima kolektivnog pregovaranja, odnosno razmatranja Općeg kolektivnog ugovora.

3. Posljedice donošenja Zakona o minimalnoj plaći

Nedostatak određenog reguliranja minimalne plaće u Republici Hrvatskoj kao i sadašnji iznos najniže plaće u značajnoj mjeri ugrožavaju egzistenciju jednog dijela zaposlenih i članova njihovih obitelji te utječu na poreznu evaziju i pojavu "rada na crno".

U strukturi osobne potrošnje kućanstava u Republici Hrvatskoj prema podacima Državnog zavoda za statistiku vidljivo je da za tri grupe: hranu, stanovanje, energente te prijevoz, hrvatsko kućanstvo izdvaja najviše sredstava i to 58,55 posto ukupnih sredstava namijenjenih osobnoj potrošnji.

Donošenjem Zakona o minimalnoj plaći, minimalna plaća od 01. srpnja 2008. godine biti će na razini 39 posto prosječne plaće za 2007. godinu, te bi tako minimalna odnosno najniža plaća s dosadašnjih 2.441 kunu u bruto iznosu porasla na oko 2.747 kuna odnosno za oko 300,00 kuna po radniku. Postupni udio minimalne plaće u prosječnoj plaći za prethodnu godinu za svako sljedeće obračunsko razdoblje obračunavati će se nakon što Državni zavod za

statistiku objavi podatke o realnom rastu BDP-a za prethodnu godinu i to na način, da se udio minimalne plaće u prosječnoj plaći prethodne godine uvećava za postotak realnog rasta BDP-a u prethodnoj godini. Ovakav način utvrđivanja minimalne plaće primjenjivati će se od 01. lipnja svake naredne godine, pri čemu se više neće računati prosjek plaća za prvih osam mjeseci prethodne godine, kao što je to sada, već prosjek cijele prethodne godine što je za radnike povoljnije.

Zakonom o minimalnoj plaći osigurati će se odgovarajuća zaštita radnika, poboljšati socijalni položaj radnika te omogućiti ravnopravni uvjeti poslovanja svih poslovnih subjekata, a za određene niskoakumulativne industrije, utvrđuje se prijelazno razdoblje prilagodbe, kako bi očuvali zaposlenost, održali konkurentnost i u određenom kraćem razdoblju dostigli razinu udjela minimalne plaće kao i svi ostali poslovni subjekti. Uvažavajući okolnost da prema dostupnim podacima u Republici Hrvatskoj 115.000 radnika prima plaću do 2.500,00 kuna mjesečno ovim će se Zakonom poboljšati socijalno radni položaj radnika koji imaju najniža primanja, a u ukupnoj zaposlenosti sudjeluju s 7,6%.

Zakonom se osigurava bolji sustav kontrole i sankcioniranja poslodavaca u slučaju, da poslodavci ne isplaćuju plaću sukladno odredbama Zakona, čime će se omogućiti poštivanje odredbi o isplati minimalne plaće.

Razloge uvođenja instituta minimalne plaće također treba tražiti i u međunarodnom okruženju, prije svega europskim zemljama, kao i samoj Europskoj Uniji. Gotovo u svim državama članicama Europske Unije utvrđuje se minimalna plaća Zakonom ili Kolektivnim ugovorima. U dvadeset, od ukupno 27 država članica pitanje minimalne plaće uređeno je zakonom, dok je minimalna plaća uređena kolektivnim ugovorima u onim državama EU, koje karakterizira visoka "pokrivenost" radnika i poslodavaca Kolektivnim ugovorima te visoka razina sindikalne i poslodavačke organiziranosti.

Odbor Europskog parlamenta za socijalna pitanja je 1993. godine predložio državama članicama EU-a, da uvedu mehanizme za određivanje minimalne plaće u odnosu na nacionalnu prosječnu plaću (Europski parlament, 1993.g.).

Prema izvješću Europske fondacije za unaprjeđenje uvjeta života i rada za 2006. godinu, glavne karakteristike instituta minimalne plaće u EU su:

- minimalne plaće uređuju se zakonom ili kolektivnim ugovorima,
- usklađuju se periodično (godišnje, dvogodišnje, ili vezano uz nastup određenih okolnosti),
- metodologija i subjekti su različiti (GSV, socijalni partneri, Vlada),
- subjekti primjene su različiti (svi zaposleni u proizvodnom sektoru, svi zaposleni iznad 21 godine starosti, izuzeti su pripravnici te javni i državni službenici),
- potiče se sektorsko kolektivno pregovaranje,
- nema prilagodbe regionalnim disparitetima.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU PREDLOŽENOG ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona nije potrebno osigurati sredstva u Državnom proračunu.

IV. PRIJEDLOG DONOŠENJA ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje ovog Zakona po hitnom postupku nalazi se u odredbi članka 159. Poslovnika Hrvatskog sabora, ("Narodne novine", broj 6/02. - pročišćeni tekst, br. 41/02, 91/03, 58/04 i 69/07. – Odluka USRH), prema kojoj su to osobito opravdani državni razlozi, jer će 7,6% zaposlenih u Republici Hrvatskoj omogućiti pravo na zaradu kojom može osigurati sebi i svojoj obitelji slobodan i dostojan život sukladno odredbi članka 55. Ustava Republike Hrvatske.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O MINIMALNOJ PLAĆI

Članak 1.

Ovim zakonom uređuje se iznos minimalne plaće, način njezinog usklađivanja kao i provedba nadzora nad primjenom odredbi Zakona.

Članak 2.

Minimalna plaća utvrđena ovim zakonom jest najniži mjesečni iznos bruto plaće koji pripada radniku za rad u punom radnom vremenu.

Članak 3.

Pravo na minimalnu plaću, prema odredbama ovog Zakona, imaju svi radnici koji rade u Republici Hrvatskoj, neovisno o registraciji poslodavca.

Članak 4.

(1) Visina minimalne plaće utvrđuje se jednom godišnje, u lipnju tekuće godine te se njen porast veže uz realan rast BDP-a iz prethodne godine prema objavi Državnog zavoda za statistiku.

(2) Minimalna plaća za razdoblje od 01. srpnja 2008. godine do 31. svibnja 2009. godine iznosi 39 posto prosječne mjesečne bruto plaće ostvarene u prethodnoj godini kod pravnih osoba u RH, prema objavi Državnog zavoda za statistiku.

(3) Visina minimalne plaće za razdoblje od 01. lipnja 2009. godine do 31. svibnja 2010. godine te za svako sljedeće jednogodišnje razdoblje, uskladit će se s realnim rastom BDP-a za prethodnu godinu, na način da se udio minimalne plaće u prosječnoj bruto plaći kod pravnih osoba u RH ostvarenoj u prethodnoj godini uveća za postotak realnog rasta BDP-a u prethodnoj godini, prema objavi Državnog zavoda za statistiku.

(4) Državni zavod za statistiku objaviti će visinu minimalne plaće u Narodnim novinama.

Članak 5.

Za tekstilnu, drvno-prerađivačku i kožarsko-obućarsku industriju, kao radno intenzivne industrijske grane; udio minimalne plaće u smislu članka 4. ovog Zakona, množiti će se sa sljedećim koeficijentima: u prvoj godini s 0,94; u drugoj godini s 0,96; u trećoj godini s 0,97, te u četvrtoj godini s 0,98.

Članak 6.

Nadzor nad primjenom ovoga Zakona obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove inspekcije rada, a glede nadzora zakonitosti, pravilnosti i pravodobnosti obračuna, prijava i uplata proračunskih prihoda, Financijska policija i Porezna uprava.

Članak 7.

- (1) Novčanom kaznom od 60.000,00 kuna do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac, pravna osoba ako u propisanim rokovima radniku ne isplati minimalnu plaću u visini utvrđenoj odredbama ovoga zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 7.000,00 kuna do 10.000,00 kuna za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se poslodavac, fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe.
- (3) Ukupan iznos novčane kazne kojom će se kazniti poslodavac za prekršaj iz stavka 1. ovog članka uvećava se prema broju radnika kojima poslodavac nije obračunao i isplatio minimalnu plaću u visini utvrđenoj odredbama ovog Zakona, po njezinom dospijeću, s tim da tako izrečena novčana kazna ne može biti viša od najviše novčane kazne propisane posebnim propisom .

Članak 8.

Ovaj Zakon stupa na snagu 01. srpnja 2008. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Uz članak 1.

Utvrđuje se područje koje se uređuje Zakonom.

Uz članak 2.

Definiran je pojam minimalne plaće na način, da se određuje da je to najniži mjesečni iznos plaće koji pripada radniku za rad u punom radnom vremenu.

Uz članak 3.

Utvrđuje se pravo na minimalnu plaću svim radnicima u Republici Hrvatskoj, s time da su takvu plaću obvezni isplatiti svi poslodavci koji zapošljavaju radnike u Republici Hrvatskoj, a neovisno o svojoj registraciji.

Uz članak 4.

Utvrđuje se da će minimalna plaća od 01. srpnja 2008. godine biti na razini 39 posto prosječne plaće ostvarene u 2007. godini, prema objavi Državnog zavoda za statistiku. Postupni udio minimalne plaće u prosječnoj plaći za prethodnu godinu za svako sljedeće obračunsko razdoblje obračunavati će se nakon što Državni zavod za statistiku objavi podatke o realnom rastu BDP-a za prethodnu godinu i to na način, da se stopa udjela minimalne plaće u prosječnoj plaći prethodne godine uvećava za postotak realnog rasta BDP-a u prethodnoj godini. Ovakav način utvrđivanja minimalne plaće primjenjivati će se od 01. lipnja svake naredne godine.

Uz članak 5.

Utvrđuje se za radno intenzivne industrijske grane, kao što su tekstilna, drvno-prerađivačka i kožarsko-obučarska industriju, da će se udio minimalne plaće u smislu članka 4. množiti sa sljedećim koeficijentima: u prvoj godini s 0,94; u drugoj godini s 0,96; u trećoj godini s 0,97, te u četvrtoj godini s 0,98. Na takav način omogućit će se navedenim industrijama da postupno dosegnu punu razinu minimalne plaće te istovremeno u prijelaznom razdoblju održe zaposlenost i konkurentnost.

Uz članak 6.

Utvrđuju se ovlaštena tijela državne uprave nadležna na nadzor nad primjenom ovoga Zakona te je utvrđeno, da će nadzor nad primjenom Zakona o minimalnoj plaći obavljati Državni inspektorat, a glede nadzora zakonitosti, pravilnosti ili pravodobnosti obračuna, prijava i uplata proračunskih prihoda Financijska policija i Porezna uprava.

Uz članak 7.

Utvrđuju se sankcije za slučaj nepoštivanja odredbi ovog Zakona, a koje su usklađene s pravnim okvirom prekršajnih sankcija odnosno Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima ("Narodne novine", br. 105/04.).

Uz članak 8.

Utvrđuje se dan stupanja na snagu ovog Zakona.